

en mee-betoonen in daden hetgeen de Kerk verkondigt en betracht? Natuurlijk niet gebonden in dien zin, dat wetenschappelijke stellingen als (door U genoemd): „de zon draait om de aarde“ nu ook voor mij belijdenis zouden worden.

Zoodra de Kerk haar leden aan dergelijke of andere theologoumena, als waren deze belijdenis, bindt, is het mijn plicht haar te wijzen op de overschrijding der haar gestelde grenzen, en aanvaarding van zulk een belijdenis te weigeren.

Uw publieke beantwoording gaarne tegemoet ziende,
Hoogachtend,
H. M. MULDER.

Inmiddels werd mij in een schrijven van 4 Juni door de redactie van „Trouw“ als antwoord op mijn brief van 27 Mei enkel een van stijlfouten gezuiverde copie gezonden van haar schrijven van 22 Mei, zonder dat werd ingegaan op de door mij in den tweeden brief tot haar gerichte voorstellen. Daarom moge een afschrift van dezen brief ook hier worden gepubliceerd.

Kampen, 27 Mei 1947.

Geachte redactie,

Uw schrijven d.d. 22 dezer heeft mij in tweeërlei opzicht teleurgesteld:

a. Ik had U verzocht mijn vragen publiek te willen bespreken, aangezien deze zeer concreet ingingen op de door U aan de orde gestelde problemen. Uw schrijven is echter noch concreet, noch publiek.

b. Tenslotte merkt U op, „dat een dagblad zich voor een discussie over de grondslag-kwestie minder goed leent“. Hierbij wilt U dus de concrete vraag ontwijken, althans in de publiciteit van het door U geredigeerde dagblad. In dit verband moge ik U er op wijzen, dat deze kwestie niet door mij, doch door U aan de orde is gesteld, waarbij een bepaalde zienswijze, m.i. een geheel onjuiste, is verdedigd. Daarom acht ik het noodzakelijk, dat in Uw dagblad deze zienswijze nader wordt bewezen of gecorrigeerd.

Om aan Uw bezwaren tegemoet te komen en toch een rectificatie te verkrijgen, stel ik U voor, dat U of alsnog mijn vragen publiek bespreekt, of mijn schrijven van 14 dezer als een „Ingezonden“ publiceert met Uw antwoord daaraan toegevoegd, of mij het recht verleent de door mij aan de orde gestelde vragen en Uw antwoord daarop en heel den gang van zaken publiek te behandelen.

In de verwachting, dat U de lezers van Uw dagblad omtrent deze bij den huidige stand van zaken belangrijke kwesties niet in het onzekere zult laten, teken ik

Hoogachtend,
H. M. MULDER.

Tenslotte deelde de redactie van „Trouw“ mij in een schrijven van 11 Juni mede, dat de correspondentie tusschen redactie en abonné's „uiteraard niet voor publicatie bestemd“ was.

Het antwoord der redactie moet ik U dus onthouden. De feiten spreken echter duidelijke taal. Daaruit willen we onze conclusies trekken. „Trouw“ is van oordeel, dat leden van de Partij van den Arbeid geen onderricht behoeven te geven in Christelijke scholen. Het recht om dergelijke leeraren en onderwijzers uit deze scholen te werven kan alleen ontleend worden aan de statuten, die bij de aanstelling in vas-

ten dienst worden ondertekend. Niet met een algemeen opmerking, dat dergelijke leeraren heel onze Christelijke cultuur ondermijnen, maar alleen met de concrete aanwijzing, dat hun leer en levenspraktijk in strijd is met den grondslag der scholen zal men hen mogen afwijzen. Juist daaruit blijkt zonneklaar de noodzakelijkheid van een welomlijnden schriftuurlijken grondslag. En daar de belijdenisschriften in den strijd om het behoud van het zuivere Woord Gods zijn ontstaan, zou het een negeeren en een miskennen zijn van de historie, wanneer men meende, dat een binding aan den Bijbel als Gods Woord of een „binding aan de beginselen, gegrond op Gods Woord“ meer „ruimte“ zou laten dan de belijdenisschriften. Een ieder die om deze reden binding aan de Drie Formulieren van Eenigheid afwijst, verloochent daarmee tevens hetgeen hij met de belijdenis over dat Woord belijdt. Immers gehoorzame aanvaarding van de H. Schrift als het Woord Gods heeft geleid tot de opstelling der Drie F. v. E. en zal ook steeds, totdat het den Heere belijft ons rijker inzicht in Zijn openbaring te schenken, tot deze belijdenis leiden.

We mogen „Trouw“ er dan ook wel op wijzen, dat het een voorrecht is, wanneer onze scholen staan op den grondslag der belijdenis. Dat leert ons juist deze tijd van velerlei dwaling.

Maar dan dient ook de lijn doorgetrokken!

Volgens „Trouw“ betreft het hier een kwestie o.a. van alle onderwijs. Dus, zeggen wij, wanneer „Trouw“ er zoo nadrukkelijk op wijst, dat de Drie Formulieren van Eenigheid niet een bindenden grondslag vormen voor alle faculteiten der Vrije Universiteit, dan zal de redactie de consequenties moeten aanvaarden.

Of de basis van alle christelijke scholen verzwakken in den strijd tegen de zich alom verheffende dwalingen — of (en dit is de eenige weg, wanneer het de redactie van „Trouw“ ernst is met de handhaving van het zuiver karakter van het onderwijs) ook voor de Vrije Universiteit den eisch stellen van een ten volle aan de H. Schrift gebonden grondslag voor alle faculteiten.

In elk geval: waarom aarzelt de redactie deze vragen in haar dagblad te bespreken?

Is het vraagstuk van het Hooger Onderwijs niet even belangrijk als dat van het Voorbereidend Hooger, Middelbaar en Lager?

Vreest de redactie, dat hier problemen aan de orde worden gesteld, die het „interkerkelijk“ karakter van haar dagblad afbreuk doen?

Dan onthoudt zij zich ervan een bepaalde visie als de eenig juiste voor te dragen, te meer wanneer deze visie haar eigen strijd voor de zuiverheid van het Christelijk onderwijs schaadt.

Beter echter handelt zij en vruchtbaarder is haar voorlichting, wanneer zij op alle terrein zoekt te bevorderen een volledige onderwerping aan het Woord Gods.

Tot zoover drs Mulder.

We meenen, dat wat hij aanvoert, een duidelijke afwijking aanwijst, die, alweer beginnende bij de V.U., vandaar doorwerkt naar de politieke leiding.

Wij zien snel en overal het Barthianisme opkomen; den laatste theologischen kathedraal, dien het nog kon bezetten, heeft het in deze maand genomen; de Herv. Kerk is er thans aan overgeleverd, en de tragische bijzonderheid, dat het juist een confessioneel hoogleeraar (Haltjema) was, die in Nederland het Barthia-

nisme heeft gepousseerd. Wie herinnert het zich nog? En neemt de les, die daarin ligt, ter harte?

Dat bij de jongste benoeming tot hoogleeraar vanwege de Herv. Kerk (ds V. Ruler, barthiaan) werden voorbijgegaan twee oudere theologen van erkende bekwaamheid, doch niet barthiaan, bewijst dat de weldadige invloed, dien de gereformeerde hoogleeraar Eekhof te Leiden een tijdlang geoeft heeft, reeds zoo kort na zijn sterven opzettelijk wordt gebroken. Zoodra het langzamerhand een eer wordt, geschorst te zijn door de synodocratische, zoo wordt het ook een eer gepasseerd te worden bij een benoeming vanwege de hervormde kerkgemeenschap. Het barthianisme is bezig, het Nederlandsche Christendom onder den voet te loopen. De P. v. d. A. wordt er eveneens door gestekt.

En in zulk een tijd nu, die den band aan de naar de letter gelezen confessie meer dan ooit noodig maakt, krijgen we in „Trouw“ dergelijke „leiding“ als hierboven gesignaleerd. De jongere groep aan de V.U. is even volhardend in haar omzwachtelingspoging als de direct barthiaansche het elders bleek.

Hier moet worden gesproken.

K. S.

THEOLOGISCHE HOOGESCHOOL.

Verleden week is door een comité van broeders en zusters uit de Geref. Kerk van Groningen, namens deze aan de Theologische Hoogeschool overgedragen, een compleet ameublement voor de groote professorenkamer. We meldten reeds, dat Enschedé het tapijt had geschonken. Nu kwam Groningen met gordijnen voor deur en ramen, een prachtige, groote, zware elkenhouten tafel, die belegd was met een perzisch kleed, negen fauteuils, onder welke die voor den rector het wapen van Groningen draagt, een keurige ronde kleinere tafel met twee stoelen; alle stoelen met leer bekleed, en een mooie ets van Derksen Staats (Martinitoren + omgeving uit 1929). De dames hadden voor bloemen gezorgd en in een prettige bijeenkomst werd het mooie geschenk van de grootste gereformeerde kerk van heel ons land en daarmee dus van heel de wereld, door den Rector aanvaard.

We mogen thans wel melden, dat de onlangs hier vermelde gebrandschilderde ramen zijn betaald (bijna geheel) door een spontane gave van de Kerk van Apeldoorn. We zullen ze maar als Apeldoornsche ramen gedenken.

K. S.

ONZE MEISJES EN DE SYNODOCRATISCHE.

De vrijmaking is een zaak van dominees, schreef onlangs dr H. N. Ridderbos. Maar als dat waar geweest zou zijn, dan zouden niet zoo groote percentages juist in vele leidinggeevende kringen zich hebben vrijgemaakt.

Een van die hooge percentages (een wonder, als men aan de invloedssferen en haar mechanismen denkt) is in het bestuur van den Meisjesbond destijds te aanschouwen geweest.

Helaas heeft ook in dezen de synodocratische adviseerdienst (vooral door zijn keuze van tactiek) een eind gemaakt aan den aanvankelijk in dien kring nog aanwezigen wil om elkaar fatsoenlijk te behandelen. De adviseurs hebben te dicht bij andere vuren gezeten.

Een verhaal daarvan vindt men binnenkort in onze rubriek Kerknieuws.

K. S.

POPULAIR-WETEN- SCHAPPELIJKE SCHETSEN

OM HET HART DER REFORMATIE. XVII.

Het woord bevat alle beloften Gods, en het geloof neemt ze alle aan. De inhoud van het woord is Christus, de gansche Christus.....

Dr H. Bavinck.

DE BELOFTE IS VOOR „ALLEN EN EEN IEDELIGK“.

De belofte des HEEREN, welke „de natuur“ van een verbond bezit en die door God zelf eenmaal geformuleerd werd in de bekende woorden: Ik ben de HEERE uw God, is door Hem — aldus Wormser — aan de kerk geschonken. Deze belofte is „de grondslag der kerk“. „Overal, en in alle eeuwen, waar dit verbond is, is de Kerk; en ieder, met wien dit verbond wordt opgericht, heeft deel aan al hare beloften en voorregten; maar ook niemand anders“. ¹⁾

De HEERE gaf de fundamentele verbondsbelofte aan Abraham en zijn zaad. „Dat zaad van Abraham alleen, maakte tot op de uitstorting van den Heiligen Geest, op het eerste Pinksterfeest na de Hemelvaart van CHRISTUS de kerk uit“. En aldus werd de belofte primair aan de kerk gegeven. God gaf „geene bijzondere beloften voor ieder lid van de kerk afzonderlijk“. „Neen; de afzonderlijke leden der kerk kwamen tot de belofte, die aan de GEZAMEN-

LIJKE kerk was gedaan. En het geloof der geloovigen bleek dus hierin, dat zij niet van hun individueel standpunt tot eene kerk, of tot een zaad van ABRAHAM, maar van de kerk, van het zaad van ABRAHAM, tot het individu een besluit maakten, en zich door hun personeel geloof in de belofte, aan het gansche zaad van ABRAHAM en aan de kerk in het algemeen gedaan, een personeel aandeel in die beloften verzekerden.

Alzo was de kerk, die het zaad ABRAHAMS omvatte, in het bezit der belofte en zij was, bij iedere uitbreiding en ontwikkeling, die daaraan vervolgens door den Heer gegeven werd, voortdurend de draagster en bewaarster daarvan, om die ook aan de zich steeds opvolgende geslachten gedurig over te brengen.

Dus niet de geloovige individu's brengen de kerk voort; maar de kerk, hoeveel kaf zich ook in haar midden bevindt, brengt de geloovige leden voort; en wij besluiten dus niet van het individu tot de kerk, maar van de kerk tot het individu, wanneer wij willen weten welke genade God voor hen die gelooven heeft weggelegd. ²⁾

„Het is dus altoos de kerk, die de beloften; het is altoos de kerk, die CHRISTUS, in Wien alle beloften ja en amen zijn, bezit; en alleen door een lid, en wel door een geloovig lid te zijn van de kerk, heeft men deel aan CHRISTUS en de beloften des verbonds, die aan de geheele kerk geschonken zijn.

Zoo gaat de kerk, als draagster van de openbaring en van de beloften Gods, blijde betuigende en belijvende: „Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de

heerschappij is op Zijnen schouder; en men noemt Zijnen naam Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vrededorst“, voort met zich uit te breiden en zich te vestigen in de harten van bijzondere personen en volken; — en de alzo toegebragten brengen niet de kerk, maar de kerk brengt hen voort“. ³⁾

Deze diepe en prachtige visie op kerk en belofte is een van de sterkste levens- en denkmotieven van Wormser. Hierin openbaart zich zijn schriftuurlijk en reformatorisch kerkbesef zoo helder en krachtig als maar mogelijk is! Gods belofte, zijn levend beloftewoord is de funderende, bouwende, leidende, kortom beheerschende kracht van Christus' kerk. Het is het hart, de ziel, 't leven en de levenskracht, de voeding en het licht, het kompas en 't roer van de kerk.

Wanneer Wormser evenwel met alle kracht beoogt, dat de belofte des verbonds aan de kerk is gegeven, wil hij, dit zeggend, allermint een tegenstelling maken tusschen kerk en de afzonderlijke leden der kerk. Hij aanvaardt in geen enkel opzicht de constructie, dat de belofte aan de Kerk als totaliteit van alle uitverkorenen gegeven is maar niet aan alle gedoopte leden der kerk, hoofd voor hoofd. Neen, ook ten opzichte van de belofte geldt bij hem het „allen en een iegelijk“.

„Het gansche mannelijke zaad“ van ABRAHAM, en daarin de geheele kerk van den ouden dag, werd van geslacht tot geslacht besneden, ten onderpand van de waarachtige besnijdenis, die CHRISTUS haar aanbrengen zou.

Het genadeverbond maakte dus geen onderscheid tusschen gepredestineerden en niet-gepredestineerden.

¹⁾ Bijdragen, p. 10/11.

²⁾ De Kinderdoop, p. 103/4 — 99/100.

³⁾ Idem, p. 105/6. — 100/1.